

зменшилось у 8—12 разів. Така тенденція спаду виробництва м'ясної продукції є загрозою продовольчої безпеки країни. У 2007 році виробництво м'яса та м'ясопродуктів на одну душу населення складало — 50 кг, що перевищило світовий показник (36,6 кг), але порівняно з іншими країнами світу менше у декілька разів. Наприклад, у Франції його виробляють 111,0 кг, в Угорщині — 110,1, у США — 130,5, Бельгії — 164,8, Нідерландах — 189,6, а в Данії — 377,4 кг.

Таблиця 3

Світове споживання м'яса та м'ясопродуктів на душу населення, кг/рік

Географічний регіон	2005	2006	2007	2007 до 2006, %
Світ	39,5	40,1	40,6	101,2
Розвинуті країни	65,4	66,1	66,8	101,1
Країни, що розвиваються	30,9	31,5	32,1	101,9

Джерело: FAO (2007 рік)

Висновки. Виробництво м'яса та м'ясопродуктів є важливою складовою харчової промисловості України. Його розвиток залежить від вирішення ряду проблем: забезпечення вітчизняного тваринництва кормовою базою; селекціонування череди; оптимізації асортименту м'ясопереробної продукції відповідно до

потреб ринку. Вирішення цих проблем дозволить забезпечити населення України м'ясопродуктами відповідно до європейських стандартів їх споживання.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2005 рік* / Під керівництвом Ю.М. Остапчука; Державний комітет статистики України. — К., 2006. — 366 с.
2. *Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2006 рік* / Під керівництвом Ю.М. Остапчука; Державний комітет статистики України. — К., 2007. — 366 с.
3. *Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2007 рік* / Під керівництвом Ю.М. Остапчука; Державний комітет статистики України. — К., 2008. — 366 с.
4. *Мясное дело* // № 11 — 2008 // Ринок м'яса і м'ясних продуктів України // стор. 44—53
5. *FOOT&DRINK* // №3 — 2008 // Алла Федай С м'ясом хорошо, без м'яса не очень // стор. 12—25
6. *FOOT&DRINK* // №9 — 2008 // Алла Федай Война войной, а колбаса по расписанию // стор. 12—22

Надійшла до редколегії 20.02.2009 р.

УДК 334.4.012.82

І.В. Левицька, канд. екон. наук,
Вінницький торгово-економічний
інститут

В.В. Кудіна, старший викладач

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ В ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАННЯХ

Розглянуто принципи формування інтеграційних об'єднань та причини їх створення, визначено проблеми взаємовідносин при формуванні цін в середині холдингу, роль керуючої компанії в цьому процесі

Ключові слова: холдинг, трансферні ціни, вертикальні об'єднання

Вступ. Кризові явища загострюють проблему ефективності діяльності підприємств. Підприємства шукають шляхи виходу із цієї кризи шляхом зменшення витрат, підвищення продуктивності, підвищення якості управління тощо.

В цих умовах актуальним стає створення інтеграційних об'єднань, які дозволяють підвищити ефективність функціонування за рахунок економії на масштабах, ефекту синергізму.

Постановка завдання. Організаційно-правова форма створеного об'єднання визначає значною мірою ефективність його функціонування, час існування, права підприємств, які увійшли в об'єднання, повноваження керуючої компанії (керуючого центру) тощо. Частіше за все підприємства, створюючи об'єднання, обирають в якості організаційно-правової форми холдинг. З огляду на це актуальним стає питання ефективності холдингів та визначення пріоритетів при їх формуванні.

Результати. Холдинг можна розглядати як систему комерційних організацій, яка включає в себе

Principles of forming of integrations associations [unions,unifications] and reason[cause] of their creation [making] are considered, certainly[definitely] problems of mutual relations at forming of prices in the middle [mean] of holding, role of managing company in this process

Keywords: holding, transfers prices vertical associations[unions,unifications]

«керуючу компанію», яка володіє контрольними пакетами акцій та /або паями дочірніх компаній та дочірні компанії [2].

Холдинги створюються шляхом послідовного приєднання або одержання контролю над компаніями, які об'єднані одним видом діяльності (наприклад, створення холдингу із декількох підприємств однієї галузі харчової промисловості: молочної, пивобезалкогольної, м'ясної, кондитерської та ін.). Такий вид об'єднання називається горизонтальною інтеграцією. Таке об'єднання характерне при реалізації стратегії росту, оскільки воно дозволяє розширити ринки збуту та за рахунок випуску продукції однієї галузі широкого асортименту закріпитись на ринкових сегментах, позиціонуючи продукцію з різними властивостями та у різних цінових сегментах.

Об'єднання, створене за принципом об'єднання підприємств єдиного технологічного ланцюга, у рамках вертикальної інтеграції спрямоване на зниження загальних витрат, досягнення цінової стабільності

підвищення вартості компанії. Таке об'єднання достатньо ринково стійке за умови фінансової зацікавленості всіх учасників об'єднання у кінцевих результатах діяльності. В умовах кризи для підприємств харчової промисловості створення інтеграційних об'єднань, побудованих за принципом технологічного ланцюга більш доцільне. При чому залежно від галузі, в якій працює підприємство, об'єднуючим центром може бути промислове підприємство, рітейлор або сільськогосподарське підприємство — виробник сировини.

В Україні існує багато прикладів створення таких об'єднань, але часто після створення об'єднання ефективність його складових не підвищується як і ефективність діяльності об'єднання в цілому.

Однією із проблем, що виникає при створенні холдингів, побудованих за принципом технологічного ланцюга, виступає здійснення розрахунків між окремими підрозділами (структурними одиницями). Мотивованість діяльності кожного структурного підрозділу буде визначати загальну ефективність діяльності вертикального інтеграційного об'єднання. Центральну роль у вирішенні проблем, пов'язаних із встановленням справедливих цін, має відігравати керуюча компанія.

Часто в таких холдингах взаємовідносини між дочірніми підприємствами побудовані на контрактній основі. Виконання робіт, постачання продукції здійснюється в цьому разі на підставі контрактів, які переглядаються у встановлені терміни та затверджуються керуючою компанією. В цьому випадку керуюча компанія, контролюючи дотримання інтересів холдингу, не залишає поза власною увагою інтереси кожного із учасників інтеграційного об'єднання. В її компетенцію повинно входити визначення правильності формування цін та можливість їх корегування.

Внутрішні контракти в холдингу мають стати відправною точкою для побудови ефективних внутрішніх взаємин. На виконанні внутрішніх контрактів може бути побудована система мотивації персоналу окремих підрозділів, і при такій системі мотивації буде чітко відслідковуватись спрямованість діяльності окремих підрозділів чи то на загальноорганізаційні цілі, чи то на інтереси окремих структурних одиниць.

Не дивлячись на те, що структурні одиниці повинні бути орієнтовані на єдиний результат, основною проблемою стала політика внутрішнього ціноутворення. Структурним підрозділам вигідно продавати власну продукцію для забезпечення бажаного рівня прибутковості за ринковими цінами, тоді як для холдингу в цілому таке вирішення проблеми не вигідне. Така ситуація виникає у тому разі, коли мотивація персоналу (як вищого керівництва, так і рядових виконавців) спрямована на результати діяльності не холдингу, а окремого структурного підрозділу, а одержані структурним підрозділом прибутки визначають розмір винагороди для його співробітників, можливість здійснення інноваційної політики, обсяги інвестицій тощо. Кожний структурний підрозділ в цьому разі буде орієнтований лише на власні потреби та вирішення лише власних проблем.

Висновки. Забезпечити ефективну внутрішньохолдингову політику ціноутворення можна лише, визначивши загальні критерії для структурних одиниць, якими вони можуть керуватись при здійсненні внутрішніх розрахунків. При цьому підхід до ціноутво-

рення має бути виваженим та таким, що враховує інтереси всіх учасників холдингу.

Одним із таких критеріїв може виступити обсяг продаж у натуральному виразі, який спрямований на внутрішнє споживання. Так, може встановлюватися відсоток продаж, орієнтований на ринок споживачів продукції за межами холдингу, відповідно до якого продукція повинна відпускатись лише за ринковими цінами.

В той же час в рамках холдингу існують структурні одиниці, послуги або продукція яких спрямовані переважно на внутрішнє споживання (транспортний підрозділ, відділ комп'ютерного забезпечення тощо). Для таких структурних підрозділів запроваджується механізм трансферних цін. Базою трансфертної ціни в цьому випадку виступає собівартість послуги або одиниці продукції.

Слід зазначити, що собівартість не може бути єдиним критерієм встановлення трансферних цін, оскільки дуже серйозною спокусою в цьому разі може стати бажання до необґрунтованих витрат та зростання собівартості. Така ситуація призведе до загального підвищення ціни на кінцеву продукцію і можливого погіршення ринкової позиції холдингу.

Для унеможливлення необґрунтованого підвищення цін необхідно знайти критерій, який би став орієнтиром встановлення максимально можливих трансферних цін. Таким критерієм можуть виступати ринкові ціни підприємств, які надають аналогічні послуги. При цьому ціна може бути орієнтована на рівень «не вище, ніж відпускна ціна». Якщо собівартість перевищує встановлений критерій, то ціна повинна бути знижена до його рівня. В цьому разі структурна одиниця протягом визначеного терміну повинна знайти резерви зниження собівартості для підвищення власної ефективності. Якщо поставлена задача для структурної одиниці недосяжна, то наступним кроком стає реорганізація, в результаті якої ліквідується структурний підрозділ, а послуги, що ним виконуються, передаються на аутсорсинг.

Надійним інструментом регулювання політики ціноутворення в холдингу може стати введення системи бюджетування, а для зменшення ризику необґрунтованого підвищення рівня рентабельності в окремих структурних підрозділах керуюча компанія повинна встановлювати бюджетні обмеження (бюджет руху грошових коштів, бюджет прибутків та збитків, прогнозний баланс).

За допомогою цих бюджетних обмежень визначаються обсяги реалізації, розмір прибутків, потреба в оборотних коштах, укрупнені статті витрат. Крім того керуючою компанією встановлюються вимоги до якості робіт, послуг, продукції.

Ліквідація структурних одиниць, які не вписуються у загальну політику ціноутворення холдингу, дозволяє досягти переваг, які забезпечують ефективне управління, мінімізацію витрат, високу якість виконуваних робіт. Мінімізація витрат досягається ліквідацією нерентабельних підрозділів, оптимізацією чисельності персоналу, встановленням договірних відносин між структурними одиницями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандурин А.В. Деятельность корпораций. — М.: Буквица, 1999. — 600 с.

2. Орехов С.А. Диверсифицированные корпоративные объединения: Проблемы статистического анализа. М.: Буквица, 2000. — 160 с.

3. Якутин Ю.В. Условия повышения эффективности интеграционного взаимодействия в корпоративных структурах. В кн. Корпоративные проблемы

экономического реформирования в России: Сб. научн. трудов /Под общ.ред. Ванслава Ю.Ю. — М.: ОАО «НПО» Экономика», 2000. — 183 с.

Надійшла до редколегії 17.02.2009 р.

УДК 339.722 : 336. 71 (477) (045)

С.В. Лотоцька,

*Заступник Голови Правління Банку
«Фінанси та Кредит»*

Ю.Г. Симоненко, к.е.н, доцент

В.Ю. Новак,

Національний авіаційний університет

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

У статті розглядаються деякі особливості та окремі проблеми, пов'язані з процесом інтеграції вітчизняної банківської системи у світовий фінансовий простір. Аналізуються шляхи їх успішного вирішення.

Ключові слова: глобалізація, банківська система України, інтеграція банківської системи, лібералізація фінансового ринку, фінансова стратегія

Some features and separate problems, related to the process of integration of the domestic banking system in world financial space are considered in the article. Ways of their successful solving are analysed

Key words: globalization, banking system of Ukraine, integration of the banking system, liberalization of financial market, financial strategy

Вступ. Глобалізаційні процеси в усіх без виключення сферах суспільного життя поступово охоплюють всі регіони світу, при цьому економічна глобалізація стає головним фактором розвитку світової економіки. Задача інтеграції банків України до глобалізованого світового фінансового простору вимагає врахування особливостей та проблем сучасної структури світової економіки, ретельного вибору та використання інструментів, які здатні забезпечити максимальну швидкість та ефективність такої інтеграції і одночасно мінімізувати можливі втрати від цього процесу. При цьому, на думку авторів, особлива увага має бути приділена ризикам, які супроводжують процес інтеграції національної економіки до глобалізованого фінансового простору.

Виникає гостра потреба у використанні комерційними банками України нових концепцій, методологічних і методичних підходів до вивчення можливостей та стратегій їх здійснення. Подальший розвиток прогресивних банківських технологій у практиці роботи комерційних банків повинен слугувати поштовхом в розвитку економіки України.

Тому дослідження проблем щодо інтеграції фінансових послуг у світовий ринок та пошук шляхів його використання в повному обсязі в умовах ринкової трансформації економіки України є своєчасним як з теоретичної точки зору, так і з прагматичних позицій. Все це актуалізує тематику дослідження і ставить питання необхідності вирішення проблем фінансової стратегії комерційних банків України на світовому фінансовому ринку.

Значний внесок у розробку питань функціонування фінансового ринку та діяльності комерційних банків на ньому зробили сучасні західні економісти Енг Максимо В., Лис Френсис А., Мауер Лоренс Дж. Марковіц Г., Мертен Р.

Дослідженню теорії та практики організації фінансового ринку України, функціонуванню комерційних банків у його межах в умовах наближення до міжнародних стандартів, сприяють вітчизняні вчені О.Г. Білорус, Ф.В. Костенко, Б.В. Губський, Д.Ю. Чистілін, В.П. Ходаківська, О.Д. Данілов, В.А. Юценко, В.І. Міщенко, А.С. Філіпенко, З.О. Луцишин та інші [1, 6, 3, 8, 2, 8, 10].

Постановка завдання. Мета роботи полягає у виявленні окремих проблем, пов'язаних з процесом інтеграції вітчизняної банківської системи у світовий фінансовий простір та пошук шляхів їх вирішення.

Результати. Потужна банківська система є необхідною умовою забезпечення сталого економічного зростання в Україні. Широкий доступ до фінансових ресурсів є однією з визначальних умов успішного розвитку національного господарства. Економіка будь-якої країни на сучасному етапі не може обійтися без виходу на світові ринки. Рівень розвитку економіки значною мірою залежить від стану банківської системи. Вітчизняні банки проходять серйозну перевірку часом в умовах постійних економічних трансформацій. Швидка зміна умов функціонування, відкритість зовнішньому середовищу, схильність до внутрішніх перетворень спонукають банківську систему до постійного удосконалення. Стратегія держави щодо банківської системи країни ґрунтується на принципі верховенства права і збереженні та зміцненні ринкових засад діяльності банків і використанні переважно опосередкованих методів впливу на процеси, які відбуваються у банківській сфері, шляхом формування відповідної законодавчої та нормативної бази функціонування банків і ринку фінансових послуг та реалізацію контролю за виконанням встановлених вимог.